

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

«26» квітня 2026 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ
З ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
для абітурієнтів на базі НРК6 та НРК7
для здобуття ступеня магістра**

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальності – С4 Психологія, С5 Соціологія

Схвалено вченою радою факультету
педагогіки, психології та соціальної роботи
Протокол № 9 від «15» квітня 2026 р.

Голова ради

Інна ПРОКОП

Чернівці – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Згідно Правил прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича прийом на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра здійснюється на основі НРК6, за іншою (другою, третьою тощо) освітньою програмою – на основі НРК7.

У 2026 році правом складати **фаховий іспит з психології та соціології** для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК 6 та НРК 7 можуть скористатися особи, які обрали для вступу такі спеціальності:

- С4 «Психологія» (галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»);
- С5 «Соціологія» (галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»).

Програма фахового іспиту з психології та соціології створена на основі «Програми предметного тесту з психології та соціології», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки №156 від 11.02.2022 р. «Про затвердження Програми предметного тесту з психології та соціології єдиного фахового вступного випробування».

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних і практичних умінь і навичок, необхідних для опанування обов'язкових і вибіркових дисциплін за програмою підготовки магістрів за спеціальностями С4 «Психологія» (галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»); С5 «Соціологія» (галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»).

Головним завданням проведення фахового вступного випробування є оцінка знань програмного матеріалу дисциплін професійної підготовки та вміння використовувати набуті знання. Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Для успішного засвоєння дисциплін, передбачених навчальними планами для підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти вступники повинні мати диплом бакалавра або диплом спеціаліста, магістра за даною або іншою спеціальністю та здібності до оволодіння знаннями, вміннями і навичками з педагогіки та психології.

Обов'язковою умовою також є вільне володіння державною мовою

Програма фахового іспиту охоплює системний комплекс знань із психології та соціології, сформований відповідно до змісту бакалаврської підготовки та структурований за чотирма взаємопов'язаними тематичними розділами:

1. *Основи психології та соціології*
2. *Історія і теорія психології та соціології*
3. *Методи психології та соціології*
4. *Прикладні аспекти психології та соціології*
5. *Психологічні та соціологічні виміри суспільства*

Вступне випробування проводиться у формі **тестування**, що дозволяє забезпечити прозорість та неупередженість оцінювання знань.

Програма складається з тематичних блоків, переліку рекомендованої

літератури та критеріїв оцінювання результатів тестування.

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які здобули ступінь бакалавра (НРК 6), спеціаліста або магістра (НРК 7) за відповідними або спорідненими спеціальностями.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	
1.1. Психологія та соціологія у структурі сучасних наук	
1.1.1	Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології.
1.1.2	Об'єкт, предмет соціології. Суспільство як об'єкт соціології. Соціальна взаємодія як предмет соціології.
1.1.3	Функції соціології: теоретико-пізнавальні, практично-політичні
1.1.4	Трансформація уявлень про предмет психології. Історичне формування предмета психології: від вчення про душу до науки про психіку
1.1.5	Трансформація уявлень про предмет соціології: від вивчення суспільства в людині до дослідження людини в суспільстві
1.1.6	Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.
1.1.7	Рівні соціологічного знання: загальносоціологічні теорії (макросоціологія та мікросоціологія), спеціальні та галузеві соціологічні теорії (теорії середнього рівня), знання, здобуте за допомогою емпіричних досліджень.
1.2. Основні категорії психології та соціології	
1.2.1	Поняття «психіка» та її сутність. Функції психіки: відображальна, регулятивна.
1.2.2	Співвідношення понять «соціальне» і «суспільне».
1.2.3	Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність».
1.2.4	Біологічні передумови, соціальні умови та чинники психічного розвитку особистості
1.2.5	Мотиви та мотивація особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості
1.2.6	Цінності та ціннісні орієнтації особистості. «Життєві стратегії».
1.2.7	Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	
2.1. Соціологічна та психологічна думка XIX ст.	
2.1.1	Позитивізм Огюста Конта. Концепція співвідношення суспільства та індивіда.
2.1.2	Психологія натовпу Гюстава Лебона. Класифікація натовпів, характеристики натовпу.
2.1.3	Теорія наслідування Габрієля Тарда. Психологічний механізм наслідування як ключ до пояснення соціальної поведінки.
2.1.4	Органіцизм та еволюціонізм у теорії Герберта Спенсера.
2.2. Соціологічна та психологічна думка кінця XIX - початку XX ст.	
2.2.1	Інтеракціонізм. Теорія «дзеркального Я» Чарльза Хортон Кулі. Символічний інтеракціонізм Джорджа Герберта Міда. Аналіз динаміки «Я»: «І» / та «те».
2.2.2	Психоаналітична теорія Зигмунда Фрейда. Вчення про сексуальність: лібідо, сублімація, витіснення. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст
	Ego). Соціологічні аспекти психоаналізу.
2.2.3	Індивідуальна психологія Альфреда Адлера. Комплекс меншовартості.
2.2.4	Аналітична психологія Карла Густава Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого.
2.2.5.	Розуміюча соціологія Макса Вебера. Теорія соціальної дії. Типи соціальної дії. Типи легітимного панування.
2.2.6	Еміль Дюркгайм про суспільні норми і цінності. Поняття аномії. Проблема розрізнення нормальних і патологічних явищ. Типи самогубств.
2.2.7	Теорія соціальної поведінки Вільфредо Парето. Теорія еліт. Циркуляція еліт як елемент підтримки соціальної рівноваги.
2.3 Психологічна та соціологічна думка другої половини XX - початку XXI	
2.3.1	Дж. Морено: соціометрична революція, психодрама Неофройдизм (Е. Фромм, Е. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхевіоризм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.
2.3.2	Специфіка структурно-функціональної теорії Толкотта Парсонса. Концепція соціальної дії. Соціалізація і соціальний контроль як механізми інтеграції індивіда до соціальної системи. Функціональний аналіз Роберта Мертон. Р. Мертон про соціологічні теорії середнього рівня. Феноменологічна соціологія Альфреда Шюца: поняття життєвого світу та повсякденності
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	
3.1. Планування та забезпечення якості дослідження	
3.1.1	Наукові дослідження різновиди (теоретичні та емпіричні; фундаментальні та прикладні; розвідувальні, описові та аналітичні; польові та лабораторні), проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.
3.1.2	Програма дослідження: структура документа, основні пункти, етапи дослідження. Тлумачення, концептуалізація, операціоналізація основних понять дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні
3.1.3	Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування.
3.1.4	Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Типи валідності (змістовна, критеріальна, конструктивна), валідизація. Забезпечення надійності.
3.2 Методи збору інформації	
3.2.1	Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача.
3.2.2	Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) планування, внутрішня і зовнішня валідність.
3.2.3	Методи опитування: анкетування, інтерв'ювання. Анкетування (поштові, пресові, онлайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та різних питань. Формулювання питань і відповідей в анкеті) Інтерв'ювання (фокус-групові, глибинні, неформалізовані: історія життя, біографія, усна історія).
3.2.4	Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування.

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст
3.2.5	Соціометрія: особливості застосування та інструментарію (анкета, шкали), соціометричні індекси, матриці та соціограми.
3.2.6	Аналіз документів. Контент-аналіз
3.3. Методи аналізу емпіричних даних	
3.3.1	Вимірювання (за С. Стівенсом): визначення, види, рівні, шкали (номінальні, порядкові, метричні).
3.3.2	Описова статистика. Міри центральної тенденції та міри варіації для шкал різних типів. Точкове та інтервальне оцінювання. Довірчий інтервал.
3.3.3	Аналіз статистичного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції. Методи перевірки статистичних гіпотез.
3.3.4	Лінійна регресія (парна та багатовимірна).
РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ	
4.1 Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин	
4.1.1	Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.
4.1.2	Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг Мобінг. Ейджизм. Рівні девіантної поведінки: поведінка, що не є схвалюваною іншими, що осуджується іншими, морально негативні прояви і вчинки, делінквентна поведінка, злочинна поведінка, деструктивна поведінка. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.
4.1.3	Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Структура ролі за В. Ядовим (когнітивна, афективна, конативна складові). Маргінальність соціальних ролей
4.1.4	Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андрогінність.. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.
4.2 Особистість у життєвому та професійному просторі.	
4.2.1	Гра, навчання, праця як види діяльності. Професійна діяльність поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне вигорання. Поняття професійних криз.
4.2.2	Спілкування як соціально-психологічний феномен. Спілкування як обмін інформацією (комунікативна сторона спілкування). Комунікатор, реципієнт, канал передавання інформації. Комунікативні бар'єри. Спілкування як сприймання, розуміння та оцінка партнерів спілкування (перцептивна сторона спілкування). Механізми міжособистісного сприймання: ідентифікація, соціальна рефлексія, стереотипізація. Каузальна атрибуція. Атитюд як соціальна установка. Спілкування як взаємодія (інтерактивна сторона спілкування).
4.2.3	Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний,

№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст
	міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Рольові конфлікти (гендерно-рольовий конфлікт, конфлікт між сімейними і професійними ролями). Стили поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування) Запобігання (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) конфліктів у різних сферах життєдіяльності
4.2.4	Соціальна організація як формальна група: характеристики, структура, функції організації. Управління. Управлінська діяльність. Лідерство та керівництво. Типологія лідерства. Стили керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний). Корпоративна (організаційна) культура.
4.2.5	Характеристика і актуальні проблеми сучасної сім'ї (нестабільність шлюбу, знижування народжуваності, матеріальне неблагополуччя). Функції сім'ї (репродуктивна, економічна, виховна, господарсько-побутова, комунікативна, дозвілєва, сексуальна, рекреативна, психологічного захисту). Види сім'ї: нуклеарна та розширена сім'я; патріархальна, матріархальна, егалітарна сім'я; моногамна та полігамна сім'ї. Шлюб і шлюбні стосунки. Сімейні кризи.
РОЗДІЛ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУСПІЛЬСТВА	
5.1 Група як структурний елемент суспільства	
5.1.1	Поняття та головні ознаки соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (великі соціальні групи, середні соціальні групи, малі соціальні групи).
5.1.2	Поняття великої соціальної групи. Класифікація великих соціальних груп (соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні та соціально територіальні). Натопп як велика стихійна група. Основні характеристики та типологія натоппу, соціально-психологічні особливості окремих його різновидів. Етнічні групи. Форми існування етносів та основні етнічні процеси. Поняття етнічної ідентичності та свідомості.
5.1.3	Поняття малої групи. Класифікація малих соціальних груп (первинні /вторинні; формальні / неформальні; референтні / групи членства; квазігрупи). Структура малої групи. Динамічні процеси в малій групі. Соціально-психологічний клімат групи. Конформізм, конформна поведінка і конформність. Згуртованість.
5.2 Соціальні та психологічні характеристики й форми організації суспільних процесів і явищ.	
5.2.1	Суспільна свідомість. Масова свідомість. Групова свідомість. Індивідуальна свідомість. Механізми соціально-психологічного впливу (наслідування, навіювання, переконання, зараження, чутки, мода).
5.2.2	Поняття соціального інституту. Основні функції та характерні ознаки. Види соціальних інститутів: економічні, політичні, релігійні, культури та соціалізації тощо.
5.2.3	Соціальна стратифікація та соціальні нерівності. Основні критерії соціальної стратифікації. Види нерівності (економічна, політична, правова, культурна, цифрова, мобільна та ін.).
5.2.4	Соціальна мобільність: поняття, типи (вертикальна / горизонтальна), механізми, соціальні та психологічні чинники. Міграція як вид просторової мобільності: сутність, соціальні та психологічні характеристики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Докаш В. І. Конфліктологія та медіація : навч. посіб. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 249 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 445 с.
3. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум : підручник. Суми : Унів. кн., 2021. 369 с.
4. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. 2-е вид., допов. Харків : ХНУВС, 2020. 320 с.
5. Загальна психологія : навч. посіб. / І. В. Богдановський і ін. Ірпінь : Ун-т державної фіскальної служби України, 2020. 554 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi66/0048674.pdf>.
6. Задорожна-Княгницька Л. В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.
7. Камбур А.В. Основи соціальних досліджень (організація соціальних досліджень, методи збирання та аналізу соціальної інформації): навч. посібник-практикум / А.В.Камбур. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2020. 98 с.
8. Камбур А.В. Понятійно-категоріальний апарат соціології: навч. посібник. Чернівці: Чернівецький ун-т, 2021. 98 с.
9. Кучера І. В. Соціологія : курс лекцій для студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2021. 72 с.
10. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-Київ, 2020. 564 с.
11. Папуча М. В., Наконечна М. М. Проблема розвитку в психології особистості : навч. посібн. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 52 с.
12. Петрінко В. С. Конфліктологія : курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці : навч. посіб. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
13. Савчин М. Загальна психологія: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2024. 352 с.
14. Сапелкіна О. В. Емпірична соціологія : курс лекцій / О. В. Сапелкіна, Г. І. Чепурко. Львів : Простір-М, 2018. 268с.
15. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. Методологічні та теоретичні проблеми психології : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 143 с.
16. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. [та ін.]. Загальна психологія. Київ: Каравела, 2023. 464 с.
17. Соціальна взаємодія і цінності обдарованої особистості : метод. посіб. / за ред. О.Л.Музики. Київ : Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 222 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051549.pdf>.
18. Соціологія. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посібник для студентів закладів вищої освіти. / Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Київ.: «Каравела», 2022. 302 с.
19. Соціологія: навч. посібн. / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М.С.Труш, В. Ф. Ятченко. Київ : ДУТ, 2019. 235 с.
20. Соціологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.І.Волович, М.І.Горлач, В.Г.Кремень та ін. 6-те вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 808с.
21. Соціологія: теорії середнього рівня: навч. посібн. / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського [Н. В. Коваліско, Т. Д. Лапан, Н. Й.Черниш та ін.]. Київ : «Каравела», 2020. 356с.
22. Толстов І. В., Даніл'ян В. О. Соціологія: Навч. посібник. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 284 с.
23. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження : навч.-метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.
24. Хохліна О. П., Дідух М. М., Горбенко С. Л. Загальна психологія : навч. посіб. Київ : НАУ, 2024. 122 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ НА БАЗІ НРК6 ТА НРК7

Форма проведення: фаховий іспит – тестування

Тривалість проведення: 60 хвилин

Фахове вступне випробування проводиться в тестовій формі в комп'ютерному класі згідно розкладу.

Тест складається з 25-ти завдань. До кожного завдання пропонується 4 варіанти відповідей, з яких лише один правильний.

Завдання вважається виконаним правильно, якщо вибраний правильний варіант відповіді. Завдання вважається виконаним неправильно, якщо:

- а) позначено неправильну відповідь;
- б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний;
- в) відповідь не позначено взагалі.

За кожную правильну відповідь нараховується 4 бали. Загальна оцінка за тест дорівнює сумі набраних балів, збільшена на 100 балів. Отриманий результат знаходиться в межах від 100 до 200 балів.

Для допуску до участі в конкурсному відборі потрібно отримати не менше 120 балів включно.

Кількість балів	Рівень	Відсоток правильних відповідей	Пояснення
180-200	високий	більше 80% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді майже на всі тестові завдання, характеризує глибокі знання змісту предмета: уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне; відзначається системністю, послідовністю, логічністю знань, якісно сформованими практичними уміннями та навичками, програмовий матеріал засвоєний на високому рівні
150-179	достатній	50-79% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді на більшість тестових завдань, характеризує повні знання змісту предмета: вільне володіння практичними навичками; аргументоване знання матеріалу, але допускаються незначні неточності у розкритті змісту окремих тем програми.
120-149	середній	20-49% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді на більшість питань (як правило першого рівня складності); характеризує поверхневе оволодіння матеріалом окремих питань навчальних курсів, абітурієнт плутає поняття, невпевнений у правильності відповіді, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє встановлювати взаємозв'язок теорії з практикою.

Кількість балів	Рівень	Відсоток правильних відповідей	Пояснення
100-119	низький	менше 20% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді лише на окремі питання програми; що характеризує поверхове оволодіння теоретичними знаннями, науковими фактами, визначеннями; відсутня здатність аналізувати.

Увага!

У разі виявлення фактів використання вступником будь-яких допоміжних джерел, технічних засобів або сторонніх матеріалів, не передбачених програмою іспиту, вступник за рішенням екзаменаційної комісії припиняє участь у вступному випробуванні та позбавляється права на подальше оцінювання (результат – 0 балів).

Порядок та терміни подання апеляцій щодо об'єктивності оцінювання результатів екзаменаційних робіт регламентуються [Правилами прийому до Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича у 2026 р.](#)

Адреса електронної пошти приймальної комісії та сайту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: admission@chnu.edu.ua; <http://chnu.edu.ua>
 Контактні телефони приймальної комісії: +38 (0372) 58-47-11, +38 (0372) 52-56-69; +38 (095) 330-43-70, +38 (068) 925-17-05.